

Zpravodaj č. 1

projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“

(zkrácený název „Výuka k různosti“)

reg. číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK

Motto:

„Handicap neznamena neschopnost“

www.nejsmevsichnistejni.cz

Místo úvodu

Vážené kolegyně a kolegové, vážení přátelé a příznivci odbourávání bariér mezi většinovou společností a osobami se zdravotním postižením. Právě „otevíráte“ první číslo Zpravodaje projektu se zkráceným názvem „Výuka k různosti“, který je podpořen z operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, a který bude vycházet v intervalech 1x za šest měsíců.

Cílem projektu je přispět k eliminaci xenofobie a odbourávání bariér mezi většinovou společností a příslušníky menšin prostřednictvím nově

vyvinutých vzdělávacích nástrojů, které umožní žákům základních a středních škol si osvojit základní principy správného vztahu k menšinám a zásady správné komunikace s nimi a ty pak přirozeně aplikovat ve svém školním kolektivu i běžném životě. Zvláštní pozornost projektu je věnována významné menšině osob se zdravotním postižením.

Protože je projekt v samém počátku (byl zahájen v listopadu 2009) nemůžeme Vás v tomto čísle seznámit s projektovými produkty, protože žádné nebyly dosud finálně vyvinuty. V rozhovorech s předsedou NRZP ČR Václavem Krásou a náměstkem ředitele VÚP Praha Mgr. Tomášem Huškem se dozvíte, jaký význam výuce k různosti obě instituce přikládají. Dále se v tomto čísle seznámíte se stručnou informací o cílech a obsahu projektu, se stručným obsahem klíčových aktivit projektu a s návrhem struktury jednotlivých modulů klíčové aktivity č. 1, které jsou zaměřeny na vytvoření výukové opory pro výuku k různosti. Poté Vás seznámíme s představou řešitelů o tom, jak bude vypadat, co bude obsahovat a jak bude fungovat finální DVD (layout) a s návrhem webové stránky projektu. V závěru naleznete zápis ze zahajovacího jednání řídicího výboru projektu, které se uskutečnilo 9. 11. 2009 a přehled institucí, které tvoří projektové partnerství.

Přeji nám všem, aby záměry projektu byly beze zbytku splněny a abychom se společně přičinili o alespoň dílčí změnu v chápání a chování nás, členů majoritní společnosti vůči menšinám obecně a vůči OZP zvláště.

Ing. Tomáš Sokolovský, CSc.

sokolovsky@free-art.cz

koordinátor projektu „Výuka k různosti“
Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání,
Ostrava

Obsah

Místo úvodu

Ing. Tomáš Sokolovský, CSc.,
koordinátor projektu „Výuka k různosti“

strana 1

Rozhovor s předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, o. s. (NRZP ČR), Václavem Krásou

strana 2

Rozhovor s náměstkem ředitele Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP), Mgr. Tomášem Huškem

strana 3

Stručná informace o projektu „Výuka k různosti“

strana 4

Stručný popis klíčových aktivit projektu „Výuka k různosti“

strana 6

Stav řešení klíčové aktivity č. 1 projektu „Výuka k různosti“

strana 7

Návrh layoutu finálního DVD projektu „Výuka k různosti“

strana 10

Návrh webové stránky projektu „Výuka k různosti“

strana 11

Zápis ze zahajovacího jednání řídicího výboru projektu „Výuka k různosti“

strana 12

Partneři projektu „Výuka k různosti“

strana 14

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České
republiky.

© Centrum vizualizace
a interaktivity vzdělávání, s. r. o.,
Ostrava – příjemce projektu
„Výuka k různosti“

Rozhovor s předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, o. s. (NRZP ČR), Václavem Krásou

Proč NRZP ČR považuje za potřebné, aby byla zahájena osvěta o diverzitě vůči OZP už na druhém stupni ZŠ a dále na SOŠ a gymnáziích?

Domnívám se, že je nezbytné již v mládí seznámit žáky a studenty s tím, že nejsou všichni lidé stejní, že je mnoho lidí, kteří mají různá omezení a tudíž i jiné potřeby, a že odpovědností společnosti i jednotlivce je, aby těmto lidem vytvořila dostatečný prostor pro uplatnění schopností.

Jak může výuka k různosti (diverzita) přispět k multikulturní výchově dětí?

Česká společnost je poměrně monolitická, a z toho důvodu je velmi důležité, aby již děti chápaly, že kolem nich nežijí jenom Češi, jenom zdravé děti, ale že kolem nich jsou lidé různých národností, různého zdravotního postižení. Výuka k různosti je naučí brát rozdílnost jako samozřejmost.

Proč může výuka k diverzitě pomoci integraci OZP do většinové společnosti?

Výuka k diverzitě může pomoci v integraci OZP v tom, že děti se nebudou dívat na své spolužáky se zdravotním postižením jako na něco, co je ve společnosti nepatřičné. Budou je vnímat jako rovnocenné kamarády, kteří potřebují občas nějakou

pomoc, ale v zásadě mají stejné modely chování jako ostatní děti. Tuto zkušenost z dětství si potom přenášejí do dospělosti, kdy je velmi důležité, aby dokázaly vnímat potřeby lidí se zdravotním postižením a podporovaly projekty k integraci osob se zdravotním postižením.

Jaká je obecně situace v české společnosti v oblasti vztahů majoritní společnosti vůči menšinám obecně a vůči OZP zvláště?

NRZP ČR ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci dělala výzkum na vztah v majoritní společnosti vůči různým menšinám. Z výzkumu jednoznačně vyplynulo, že společnost má ke komunitě osob se zdravotním postižením velmi dobrý vztah. OZP skončili na druhém místě za maminkami s malými dětmi ve vstřícnosti společnosti k potřebám osob se zdravotním postižením. Společnost je obecně nakloněna souhlasit s výdaji z veřejných prostředků na podporu osob se zdravotním postižením.

Co nového do této problematiky by mohl nebo měl přinést projekt „Výuka k různosti“?

Projekt „Výuka k různosti“ může přinést většinové společnosti více informací o problematice osob se zdravotním postižením a především také znalosti o různých specifických potřebách těchto lidí.

Čím se budou projektové výstupy odlišovat od toho, co už je v současnosti ve výuce mladé generace v oblasti vztahů k menšinám vč. OZP aplikováno?

Projektové výstupy se budou odlišovat především podrobností informací o některých specifických potřebách osob se zdravotním postižením dle různých druhů zdravotního postižení, to jsou například nevidomí, neslyšící a osoby tělesně postižené, a také informacemi pro příslušníky majoritní společnosti, jak správně komunikovat s OZP.

Jakými prostředky se budou tvůrci projektových výstupů snažit získat zájem cílových skupin, t.j. žáků druhého stupně základních škol, SOŠ a gymnázií?

Získávat zájem žáků druhého stupně základních škol a dalších typů škol budeme především prostřednictvím konkrétních ukázek problémů v komunikaci s osobami se zdravotním postižením prostřednictvím modelových situacích a audiovizuálními interaktivními prostředky, kterými budou tyto modelové situace žákům prezentovány.

Václav Krása

v.krasa@nrzp.cz

předseda Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, o. s.

Rozhovor s náměstkem ředitele Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP) Mgr. Tomášem Huškem

Proč VÚP v Praze považuje za potřebné řešit problematiku multikulturní výchovy a vzdělávání, včetně tematiky výuky k různosti?

Tato potřeba vyplývá již ze samotného poslání VÚP, který je kurikulárním ústavem. Multikulturní výchova je obsahem rámcových vzdělávacích programů, které VÚP vytvářel. Činností VÚP je také podpora pedagogů, včetně metodik, pilotování a ověřování materiálů a procesů v praxi, a to vše je nedílnou součástí tohoto projektu. Co se týká konkrétně výuky k různosti, VÚP vnímá toto téma jako společensky důležité, a s tím souvisí potřeba jeho podpory v oblasti vzdělávání na jednotlivých stupních. Tato podpora by měla být realizována v souladu se současným světovým trendem respektujícím nenásilnou integraci žáků se zdravotním postižením.

Proč je nezbytné seznamovat žáky a učitele s problematikou vzájemného vztahu většinové společnosti a osob se zdravotním postižením?

Přítomnost obou skupin ve společnosti je neoddělitelná. To je východiskem nutnosti společného soužití. To by však nemělo být omezováno na pouhou vzájemnou akceptaci a toleranci, ale mělo by jít ještě dál ve vnímání možnosti a potřeby oboustranné potřebnosti a prospěšnosti. Kromě přístupu obecně morálně lidského, který souvisí s uvědoměním si potřeby podpory a pomoci osobám se zdravotním postižením. Je třeba nepohlížet na tyto osoby jako na jedince, které jejich postižení pouze eliminuje a omezuje. Ve srovnání se zdravou populací jsou to často lidé se srovnatelnými nebo dokonce nadprůměrnými schopnostmi v určitých oblastech. Tyto schopnosti by měla majoritní společnost vnímat jako společensky prospěšné, rozpoznat je a vytvářet příležitost pro jejich další rozvíjení a možnosti uplatnění. Na druhé straně je důležité, aby osoby se zdravotním postižením dokázaly efektivně komunko-

vat s okolím a jasně vyjadřovat svoje potřeby vzhledem k majoritní společnosti. Tomu všemu je potřeba se učit, s čímž je spojena nezbytnost přenosu na učitele a jejich žáky.

Jaké projektové výstupy mohou účinně přispět k eliminaci xenofobie a odbourávání bariér mezi většinovou společností a příslušníky menšiny OZP?

V této otázce nelze výstupy vnímat odděleně. Všechny výstupy by dohromady jako celek měly komplexně přispět k dosažení tohoto dílčího, přesto velmi stěžejního cíle projektu.

Jakým způsobem by se nově vyvinuté vzdělávací nástroje měly správně zavádět do výuky?

Aby byly vyvinuté vzdělávací nástroje v praxi efektivní, je třeba respektovat již při jejich vytváření určitá východiska a zásady. Nástroje musí být srozumitelné, reflektovat požadované cíle a být dostatečně atraktivní jak pro realizátory, kterými jsou učitelé, tak především pro žáky. Zavádění do výuky má pak dvě roviny. První je rovina formální, podpora učitelů formou seminářů, poskytnutí výukových materiálů a metodik, provázání s obsahem rámcových a školních vzdělávacích programů. Druhou rovinou je vlastní realizace na úrovni škol, která je přímo závislá nejen na rovině první, dále podmínkách dané školy, regionu, ale především na učitelích a žácích samotných.

Jaká je obecně u nás situace v oblasti vztahů majoritní společnosti vůči menšinám obecně a vůči OZP zvláště?

V současné době provázené hospodářskými a finančními problémy se každý orientuje spíše sám na sebe, a to platí i pro majoritní společnost jako takovou. Tím mám na mysli, že prosazování menšinových zájmů je za takových okolností vždy obtížnější. Může to spět i k projevům tlaků a atakům vůči menšinám ze strany jedinců či skupin, které jsou součástí majoritní společnosti, a domně-

le tak hájí „svá práva“. Pokud se jedná o menšinu osob se zdravotním postižením, ta není v postojích majoritní společnosti tolik závislá na momentálních výkyvech. Zde lze sledovat dlouhodobý posun.

V době totality byly osoby se zdravotním postižením do značné míry a v mnoha ohledech vyčleněny z běžného společenského života. Spatřit na ulici takového člověka bylo spíše výjimkou. Bylo to způsobeno nedostatečným vytvářením podmínek nutných k integraci a možnosti uplatnění osob se zdravotním postižením. Od té doby lze posun považovat za pozitivní.

Dnešní společnost tyto spoluobčany začíná stále více vnímat a v rámci možností se jim snaží vytvářet lepší podmínky. Se změnou společenského zřízení vznikl prostor pro charitu, neziskové společnosti, nadace apod., podporující danou oblast. Postavení osob se zdravotním postižením je podpořeno i zákony, např. opatřeními ošetřujícími za určitých podmínek povinnost zaměstnávat tyto osoby, budovat pro ně bezbariérové přístupy, vytvářet počítačové programy apod. Přesto se nelze se současným stavem zdaleka spokojit. Je nutné ho chápat spíše jako dobře nastartovaný směr, trend, který má mnoho nedo-

statků, a který je nutno nadále řešit a zdokonalovat.

Co nového by projekt „Výuka k různosti“ do této problematiky mohl nebo měl přinést?

Především učít lidi již v mladém školním věku, a to bez rozdílu příslušnosti k majoritní či minoritní skupině společnosti, vzájemné komunikaci, soužití, porozumění a podpoře. Tyto znalosti, dovednosti, návyky a postoje by si pak měli žáci nést po celý život a na jejich základě

se aktivně podílet na řešení otázek spojených s danou problematikou.

Čím se budou projektové výstupy odlišovat od toho, co už je v současnosti ve výuce mladé generace v oblasti vztahů k menšinám včetně OZP aplikováno?

Především komplexností a podporou. Dále způsobem zpracování obsahu v souladu s rámcovými vzdělávacími programy a formou, která by měla být pro žáky aktivizující a atraktivní. V poslední řadě je to

přístup k problematice nejen ve vztahu majoritní skupiny k menšinám, ale i naopak.

Jakými prostředky se budou tvůrci projektových výstupů snažit získat zájem cílových skupin, tj. žáků druhého stupně základních škol, SOŠ a gymnázií?

Tato otázka je zodpovězena v předchozí odpovědi.

Mgr. Tomáš Hušek

husek@vuppraha.cz

náměstek ředitele Výzkumného ústavu pedagogického v Praze

Stručná informace o projektu „Výuka k různosti“

Cíle projektu

Cílem projektu je přispět k eliminaci xenofobie (obavy z neznámého) dětí a žáků při komunikaci se světem zdravotně postižených (OZP). Současně projekt pomůže žákům se speciálními vzdělávacími potřebami lépe se orientovat ve svém vztahu k majoritní společnosti v kontextu jejich handicapu. Projekt je zaměřen na vytvoření učebních opor potřebných k výuce různosti v oblasti problematiky menšin, především menšiny OZP, protože menšina OZP je nejpočetnější menšinou ČR (1.015 milionu osob, což je 9,9% populace ČR). Výstupní produkt nabídne informaci o problematice soužití s lidmi, kteří se od většinové společnosti nějak liší i základní principy zdůrazňující skutečnost, že odlišnost lidí nemusí být problémem, ale východiskem resp. výzvou. Cílem projektu je podpořit výuku k různosti jako součásti multikulturní výchovy a prevence proti xenofobii

Projekt poskytne:

žákům vč. žáků se speciálními vzdělávacími potřebami učební opory o problematice menšin, o vztahu majoritní společnosti vůči menšině OZP, o zásadách správné komunikace s jednotlivými skupinami handicapova-

ných a ukáže příklady dobré a špatné praxe ve využívání potenciálu OZP při jejich integraci do většinové společnosti; Učitelům metodickou podporu v zavádění výuky k různosti do školních vzdělávacích programů (ŠVP) ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a společnost a Společenskovední vzdělávání.

Dílčí cíle:

- 1) vypracovat a prakticky ověřit výukové opory a metodiku pro výuku k různosti v praxi škol tak, aby školy mohly problematiku výuky k různosti s využitím výsledků projektu zapracovat do ŠVP;
- 2) vyvinout postupy pro implementaci výuky k různosti do tvorby ŠVP vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a společnost (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání), Člověk a společnost (Rámcový vzdělávací program pro gymnázia) a Společenskovední vzdělávání (Rámcové vzdělávací programy pro odborné vzdělávání);
- 3) směřovat výuku žáků k integraci OZP do většinové společnosti;
- 4) zvýšit kompetence pedagogů pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu/diverzitě všech žáků ke vzdělávání.

Zdůvodnění potřebnosti

Dle údajů statistiky MPSV a zkušeností řešitelů projektu je zřejmé, že pokud žáci se ZP navštěvují speciální školy, cítí se mezi stejně handicapovanými spolužáky bezpečně a jistě. Při přechodu do běžného života ale vzniká problém se sociálním začleněním do majoritní společnosti. Jedním ze způsobů, jak tento jev eliminovat, je integrace dětí se ZP v optimální době vzhledem k příslušnému handicapu a stupni ZP do běžných škol. K tomu je však potřeba připravit podmínky výukou k různosti ve vztahu k OZP. Průzkumy na školách ukazují, že oblast výuky k různosti (diverzity) ve vztahu ke zdravotně postiženým není dosud metodicky rozpracována tak, aby ji ZŠ a SŠ mohly zařadit do svých ŠVP. Navzdory tomu, že principy diverzity jsou neodiskutovatelnou součástí kompetencí stanovených rámcovými vzdělávacími programy (RVP). Zejména kompetence sociální, personální, občanské a kulturního povědomí. Všech 12 škol zařazených do projektu pro testování a evaluaci výstupů potvrzuje svůj zájem o problematiku výuky k různosti svojí účastí v projektu. Tyto školy deklarují, že metodické pokrytí výuky k různos-

ti bude znamenat obohacení výuky o dosud marginalizovaný prvek občanské diverzity na českých školách.

Popis cílové skupiny

Cílové skupiny projektu jsou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci běžných základních a středních škol a jejich učitelé. Zapojení 12 škol a 24 učitelů přímo do projektu dává předpoklad aktivního zapojení cca 325-390 žáků do testování a ověřování kvality a obsahu výukových produktů na všech typech škol v rámci vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a společnost a Občanský vzdělávací základ. Partnerské školy budou spolupracovat na vývoji, evaluaci a ověřování učebních opor.

Aplikací principů výuky k různosti přímo ve školách dojde ke zlepšení pozice žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve většinovém kolektivu. Tím budou mít tito žáci (OZP) z realizace projektu prvoplánově výrazný užitek. Kromě toho tito žáci získají učební oporu, která jim pomůže v komunikaci z pohledu jejich handicapu vůči majoritní společnosti i jiným menšinám, protože bariery mezi menšinami a majoritní společností bývají zpravidla oboustranné.

Další cílovou skupinou jsou žáci běžných základních a středních škol, kteří si prostřednictvím projektových výstupů osvojí potřebné znalosti o vztahu k minoritě OZP. Žáci si současně osvojí obecné principy výuky k různosti a zásady jejich využití v běžném životě. Obecné principy diverzity jsou stejné pro vztah k jakýmkoliv menšinám a jsou aplikovatelné nejen na OZP.

Výuka k různosti poskytne žákům náležitým k většinové společnosti návod, jak komunikovat s OZP bez obav a bez despektu a naopak jejich různosti využít ku prospěchu kolektivu i společnosti.

Sekundární cílovou skupinou jsou učitelé základních škol, gymnázií a středních odborných škol, kteří budou proškoleni jako lektori i jako uživatelé, vyvinuté vý-

ukový produkt odborně aplikující.

Řešitelé projektu mají s cílovou skupinou žáků a pedagogů zkušenosti v rámci již realizovaných projektů.

Zapojení a motivace cílové skupiny

Všech 12 partnerských školsmluvně potvrdilo svůj zájmořešení problematiky výuky k různosti.

Do projektu bude přímo zapojeno 12 mimopražských škol – 3 ZŠ hlavního vzdělávacího proudu, 1 ZŠ samostatně zřízené pro žáky se zrakovým postižením, 3 gymnázia, 4 SOŠ a 1 SŠ pro sluchově a tělesně postižené.

Partnerské školy budou spolupracovat na vývoji, evaluaci a ověřování výukových pomůcek (učebních opor). Tyto školy zastupují všechny typy škol základního a středního vzdělávání vzdělávací soustavy ČR.

Cílové skupiny budou motivovány k aktivní účasti v projektu především:

- žáci:

výraznou názorností vzdělávacích produktů, vysokým podílem audiovizuálních prvků s přiměřenou mírou interaktivity a animací vyžadující k ovládnutí základní dovednosti ICT, zajímavě prezentovaným obsahem proškolenými učiteli zajišťující udržení zájmu o tematiku, přitažlivou formou - zážitkovým způsobem výuky vč. prvků dramatické výchovy;

- učitelé:

vysokou odbornou kvalitou výukových opor i materiálů pro školení učitelů-lektorů, srozumitelnou metodikou, odbornou prezentací produktů na školeních a seminářích, možností seznámit se s praxí kolegů z jiných škol při výuce stejného předmětu, bezplatnou metodickou podporou po dobu trvání projektu, získání dosud chybějících metodických a výukových materiálů pro výuku k různosti.

Přínos pro cílovou skupinu

Přínos pro cílovou skupinu žáků na běžných školách spočívá v osvojení si znalostí, dovedností a postojů, jak v praktickém životě i po ukončení školní docházky se mají k OZP chovat, komunikovat a jak s nimi spolupracovat.

Přirozené zohledňování specifík člověka s postižením, zdůraznění jeho jedinečnosti nejen se všemi zápory, ale zejména klady, to jsou principy, které vytváří předpoklady pro sociální inkluzi osob se zdravotním postižením do většinové společnosti. Má-li být uplatňování tohoto principu samozřejmostí, je nutno začít se vštěpováním těchto zásad co nejdříve již na úrovni základního vzdělávání a později na úrovni dalších stupňů vzdělávání.

Přínos pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spočívá v tom, že se naučí principy, jak správně komunikovat s většinovou společností. Jak navázat rovnoprávný dialog, upozornit na své přednosti, kompenzovat svůj handicap. Aplikací principů výuky k různosti přímo ve školách dojde ke zlepšení pozice žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve většinovém kolektivu. Tím budou mít tito žáci (OZP) z realizace projektu prvoplánově výrazný užitek.

Základní přínos pro sekundární cílovou skupinu - učitele - spočívá v získání komplexních metodických materiálů pro výuku k různosti vč. proškolení, jak tyto metodické materiály využívat ve výuce a při tvorbě vlastního ŠVP. Poskytne jim výukové opory pod názvem „Nejsme všichni stejní... a to je dobře“, „OZP-majoritní společnost-diverzita“, „Zásady správné komunikace se zdravotně postiženými“ a „Příklady dobré praxe“ ukazující, jak lze využít potenciálu OZP k jejich prospěchu i užitku celé společnosti, vždy zvlášť pro základní školy, pro gymnázia, střední odborné školy a pro školy speciální.

Stručný popis klíčových aktivit projektu „Výuka k různosti“

Klíčová aktivita KA1:

(10/2009 – 1/2011)

Vytvoření interaktivní výukové opory (učební pomůcky) pro výuku k různosti

1.1 Autorská příprava jednotlivých modulů.

- „**Nejsme všichni stejní..., a to je dobře**“ – informační minimum o menšinách v naší společnosti (OZP, rasa, národnost, náboženství, atd.); zdůraznění faktu, že odlišnost není v principu něčím negativním, ale může být naopak příležitostí resp. výzvou. Příklady, jak k příslušníkům menšin přistupovat.

- „**OZP-majoritní společnost-diverzita**“ – informační minimum o druzích zdravotního handicapu a o postavení OZP v české společnosti (integrace OZP-multikulturní výchova, prevence xenofobie) + základy výuky k různosti/rovné příležitosti/diversita + kapitola, jak mohou OZP pomoci k překlenutí komunikační bariéry.

- „**Zásady správné komunikace se zdravotně postiženými**“ s důrazem na sluchové, zrakové, tělesné postižení - navázání dialogu, modelové situace, dobré a špatné příklady komunikace, metodika praktického procvičování atd. Tato aktivita bude mít samostatnou kapitolu určenou žákům speciálních škol obsahující zásady, jak mají oni – mladí lidé se zdravotním postižením, přispět k navázání dialogu s majoritní společností (pravidla asertivity modifikovaná pro OZP, cvičení psychické odolnosti, vzorové modelové situace navázání dialogu apod.).

1.2 Odborná oponentura jednotlivých materiálů ze strany organizací OZP a externích oponentů.

1.3 Sběr příkladů dobré praxe – scénářistická příprava.

- „**Příklady dobré praxe**“ názorné AV ukázky, jak lze využít potenciálu OZP ku prospěchu a sociální inkluzi jich samotných i celé společnosti. Příklady ze školství (příklady integrace ZP žáků do běžných škol), podnikatelské sféry, kultury, sportu aj. (9 AV dokumentů á 15 min.).

1.4 Realizace všech výše uvedených multimediálních výukových produktů.

Klíčová aktivita KA2:

(9/2010 – 9/2012)

Vypracování metodiky, ověřování, výroba a distribuce nástrojů

2.1 Autorská příprava.

- metodiky jak materiály ad KA1 využívat v pedagogické praxi na jednotlivých typech škol a jak je zařadit do ŠVP. Tato metodika bude obsahovat:

- a) metodický manuál jak výuku k různosti realizovat v praxi jednotlivých typů škol;
- b) nástroje pro hodnocení úrovně zvládnutí výuky;
- c) instruktážní DVD obsahující konkrétní ukázky dobře a špatně realizované výuky k různosti, názorně demonstrující výukové metody a postupy vzorových workshopů, na kterých se učitelé - účastníci kurzů - prakticky seznámí s prvky dramatické výchovy a výuky formou vlastního prožitku.

Workshopy budou připraveny pro všechny 3 druhy zdravotního postižení.

2.2 Výroba metodické příručky a realizace vzorových workshopů.

2.3 Ověřování na partnerských školách.

2.4 Autorské úpravy dle zpětné vazby.

2.5 Realizace úprav příručky dle zpětné vazby.

2.6 Šíření.

Klíčová aktivita KA3:

(9/2010 – 6/2012)

Vzdělávání učitelů v aplikaci nástrojů pro výuku diverzity

3.1 Jednodenní seminář pro učitele 15 škol zapojených do projektu - s dílčími výstupy projektu je seznámí autoři a realizátoři.

3.2 Čtyřdenní seminář seznamující učitele 15 škol zapojených do projektu s celým „balíkem“ výukových i metodických výstupů - zahájení procesu evaluace projektových výstupů v praxi.

3.3 Vyhodnocení poznatků z ověřovacího procesu - úprava výukových materiálů a metodiky.

3.4 Čtyřdenní školení lektorů s výstupem 30 odborně vyškolených lektorů schopných vést následné kurzy učitelů, kteří o danou problematiku projeví zájem. A to jak v rámci pilot. kurzů v průběhu projektu, tak po skončení projektu v rámci trvalé udržitelnosti.

3.5 Akreditace MŠMT.

3.6 Pilotní kurzy pro učitele, kteří na základě výsledků klíč. aktivity č. 4 o danou problematiku projeví zájem – výstup: 120 proškolených učitelů.

Klíčová aktivita KA4

(11/2009 – 9/2012)

Informační podpora projektu, jeho publicita

4.1 Konference a semináře za účasti cca 300 pedagogů.

4.2 10 publikovaných článků o aktivitách a výstupech projektu v odborných časopisech i v denním tisku.

4.3 Pravidelný elektronický Zpravodaj projektu.

4.4 Průběžné informace na metodickém portálu MŠMT.

- 4.5 **Informace o projektu a jeho výstupech** v Českém rozhlasu a České televizi, příp. na dalších TV stanicích.
- 4.6 **Spolupráce s odbory školství krajských úřadů** – jejich prostřednictvím bude informace přenesena na stř. školy jimi zřizované.
- 4.7 **10 besed se žáky** na školách vybraných ve spolupráci s odbory školství krajských úřadů.
- 4.8 **Placená reklamní kampaň** v ČT a dalších vybraných sdělovacích prostředcích upozorňující na nutnost výuky k diverzitě a propagující výstupy projektu.
- 4.9 **Direct mail** na vedení cca 300 základních a stř. kol v ČR s nabídkou kurzů vyvinutých v rámci projektu.

Stav řešení klíčové aktivity č. 1 projektu „Výuka k různosti“

Bezprostředně po ujasnění kompetencí jednotlivých partnerů při plnění klíčových aktivit projektu začalo personální obsazování pozic v realizačním týmu vhodnými odborníky a byla zahájena realizace klíčové aktivity KA1. Cílem této klíčové aktivity je vytvoření interaktivní výukové opory (učební pomůcky) pro výuku k různosti. V první fázi realizace byla sestavena podrobná struktura celého výstupního produktu této aktivity i jednotlivých modulů.

Produkt bude obsahovat 3 moduly:

- 1.1.1** „**Nejsme všichni stejní..., a to je dobře**“
- 1.1.2** „**Osoby se zdravotním postižením (dále jen OZP) – majoritní společnost – diverzita**“
- 1.1.3** „**Zásady správné komunikace s OZP**“

Struktura jednotlivých modulů:

- 1.1.1** „**Nejsme všichni stejní..., a to je dobře**“
- 1.1.1.1 Obsah modulu obsahující hypertextové odkazy na jednotlivé kapitoly
- 1.1.1.2 Úvod (*co je cílem modulu, co obsahuje, komu je určen, jak s ním pracovat*)
- 1.1.1.3 Stručná charakteristika menšin v České republice (vč. *faktografických údajů o velikosti menšin dle ČSÚ*).
- národnostní menšiny v ČR
 - náboženské vyznání
 - zdravotní postižení
 - sexuální orientace
 - věk, jako kritérium dělení na menšiny a většiny
- 1.1.1.4 Tematické okruhy průřezového tématu Multikulturní výchova (RVP ZV)

- Kulturní diference
 - Lidské vztahy
 - Etnický původ
 - Multikulturalita
 - Princip sociálního smíru a solidarity
- 1.1.1.5 Výkladový slovník základní pojmů z dané oblasti
- 1.1.1.6 Příklady, jak k příslušníkům menšin přistupovat – *ukázkou správné a nesprávné interakce většinové společnosti a menšin*
- 1.1.2** „**OZP – majoritní společnost – diverzita**“
- 1.1.2.1 Obsah modulu obsahující hypertextové odkazy na jednotlivé kapitoly
- 1.1.2.2 Úvod (*co je cílem daného modulu, co obsahuje, komu je určen, jak s ním pracovat*)
- 1.1.2.3 Druhy zdravotního handicapu
- 1.1.2.4 Postavení OZP v české společnosti
- 1.1.2.5 Řešení problému vztahu OZP – majoritní společnost
- Výuka k různosti/diverzitě ve vztahu k OZP na všech typech a stupních škol
 - Integrace OZP do běžných škol
 - Uplatnění OZP na trhu práce
 - Cílená osvěta v majoritní společnosti
- 1.1.2.6 Diverzita pro OZP
- Co to je diverzita
 - Základní principy diverzity ve vztahu k OZP
 - Nezbytnost aplikace diverzitních přístupů do výuky ZŠ, SOŠ a gymnázií
 - Seznámení žáků se zásadami správné komunikace s OZP, osvojení si těchto zásad prostřednictvím modelových situací a příkladů dobré praxe.
- 1.1.2.7 Závěr
- Modul bude obsahovat fotografie a grafy doplňující textovou část zejména v kapitolách 1.1.2.3, 1.1.2.5, 1.1.2.6.*

1.1.3 Modul „Zásady správné komunikace s OZP“

1.1.3.1 Úvod

1.1.3.1.1 Popis, co je cílem modulu, co modul obsahuje a jak s modulem pracovat

1.1.3.1.2 Pojednání o tom, že nikdy a v žádném případě nemáme posuzovat lidi ve svém okolí podle jejich vzhledu nebo prvního mžikového vjemu. Dvojnásobně to platí o lidech se zdravotním postižením. Člověk ležící na chodníku nemusí být nutně opilý, ale může být stížen náhlým epileptickým nebo hypoglykemickým záchvatem. Mladý muž sedící nepřírodně v invalidním vozíku, jemuž vytéká z koutku úst slina, nemusí být vůbec mentálně retardovaný, ale může to být vědecký pracovník, absolvent dvou vysokých škol. Hluchoslepá žena, zdánlivě odkázaná pouze na cizí pomoc, může být světově uznávanou spisovatelkou, muž bez rukou může být vynikající malíř malující nohama atd.

1.1.3.2 Zásady správné komunikace s OZP

1.1.3.2.1 Zásady správné komunikace s osobami se zrakovým postižením

A) Teoretická část

a) základní informace o oku a principech zrakového vnímání (*velmi stručná teoretická část – cílem je, aby žáci získali představu, že oční vada může mít různé příčiny – rohovka, sítnice, čočka, oční nerv, atd.*)

b) nejčastější druhy zrakových vad, jejich stručný popis příp. příčiny (vrozené, po úrazu, nemoci, stáří, atd.) – *cílem je vysvětlit žákům, že zrakové postižení může mít různý charakter – není to pouze rozostřené/rozmazané vidění a úplná slepota, ale existuje celá řada dalších poruch*

c) Základní terminologie – zrakově postižený, slabozraký, nevidomý – *stručná charakteristika*

B) Kompenzační pomůcky – *stručný přehled, fotografie, příp. video ukázky jejich použití*

C) Specifika života osob se zrakovou vadou

a) bariery stavební a prostorové (neoznačené překážky na komunikacích, nevhodně zařízený interiér, příliš hlučné prostředí, špatné světelné podmínky apod.)

b) bariery psychické

c) bariery společenské

d) specifická kultura a umění (např. výtvarné ... hmatové výstavy apod.), sport, příp. další specifické aktivity osob se zrakovým postižením

D) Zásady správné komunikace

a) navázání kontaktu

b) nabídka adekvátní pomoci

c) komunikace

E) Nejčastější chyby v komunikaci s osobami se

zrakovým postižením. Nesprávné názory a informace přžívající ve většinové společnosti na toto téma.

- F) Základní pokyny, jak upravit pracoviště nebo podmínky ve škole pro žáka se zrakovým postižením - úměrně jeho handicapu
- odkazy na Speciální pedagogická centra (SPC). Jaké otázky si klást při úvaze o integraci žáka se zrakovým postižením do kolektivu zdravých dětí (mladých lidí) na normální škole.
- G) Modelové situace – 2-3 modelové situace dokumentující na praktickém příkladu zásady podle bodu D) i chyby podle bodu E)

1.1.3.2.2 Zásady správné komunikace s osobami se sluchovým postižením

A) Teoretická část

a) Základní principy sluchového vnímání

b) nejčastější druhy sluchového postižení – základní terminologie

c) obvyklé příčiny (vrozené, po úrazu, nemoci atd.)

B) Komunikační a kompenzační pomůcky – *stručný přehled, fotografie, příp. video ukázky jejich použití*

C) specifika života osob se sluchovým postižením

a) bariery komunikační

b) bariery psychické

c) bariery společenské

d) kultura, umění, sport, společenské aktivity osob se sluchovým postižením

D) Zásady správné komunikace navázání kontaktu – společenské konvence

a) komunikace

b) komunikační prostředky

- prstová abeceda

- znakovaná čeština

- znakový jazyk

- mluvení a schopnost odezírání

- tlumočení

- podmínky pro komunikaci (světelné, prostorové, akustické atd.)

E) Nejčastější chyby v komunikaci se sluchově postiženými. Nesprávné názory a informace přžívající ve většinové společnosti na toto téma.

F) Obecné pokyny, jak upravit podmínky ve škole pro osobu se sluchovým postižením (odkazy na SPC).

Jaké otázky si klást při úvaze o integraci žáka se sluchovým postižením do kolektivu zdravých dětí (mladých lidí) na normální škole.

G) Modelové situace – 2-3 modelové situace dokumentující na praktickém příkladu zásady podle bodu D) i chyby podle bodu E)

1.1.3.2.3 Zásady správné komunikace s osobami s tělesným postižením

- A) Teoretická část
 - a) nejčastější druhy tělesných handicapů
 - b) obvyklé příčiny (vrozené, po úrazu, nemoci atd.)
- B) Kompenzační pomůcky – *stručný přehled, fotografie, příp. video ukázky jejich použití (vozík, hole, zdvihadlo..., praktické pomůcky – speciální nože, prkénka na krájení atd.)*
- C) Specifika života osob s tělesným postižením
 - a) bariery stavební a prostorové (schody, toaleta, výtahy – tlačítka atd.)
 - b) bariery psychické
 - c) bariery společenské (tabu – pojď k tabuli, ne „přijed“ ... atd.)
 - d) kultura, umění, sport, společenské aktivity osob s tělesným postižením
- D) Zásady správné komunikace
 - a) navázání kontaktu
 - b) nabídka adekvátní pomoci
 - c) komunikace
- E) Nejčastější chyby v komunikaci s osobami s tělesným postižením. Nesprávné názory a informace přezívající ve většinové společnosti na toto téma.
- F) Základní pokyny, jak upravit podmínky ve škole pro osobu s tělesným postižením (úměrně jeho handicapu) - řeší se individuálně – kontakty na SPC.
Jaké otázky si klást při úvaze o integraci žáka s tělesným postižením do kolektivu zdravých dětí (mladých lidí) na normální škole.
- G) Modelové situace – 2-3 modelové situace dokumentující na praktickém příkladu zásady podle bodu D) i chyby podle bodu E)

1.1.3.3 Zásady pro navázání dialogu žáků se zdravotním postižením s majoritní společností (vzorové modelové situace navázání dialogu ze strany zrakově, sluchově a tělesně postižených žáků směrem ke

zdravým spolužákům i nehandicapovanému okolí, cvičení psychické odolnosti, předpokládané reakce ze strany intaktní společnosti, zásady asertivity pro OZP apod.).

Uvedená struktura bude v plném rozsahu uplatněna u výukové opory pro střední školy, pro základní bude podle potřeby redukována.

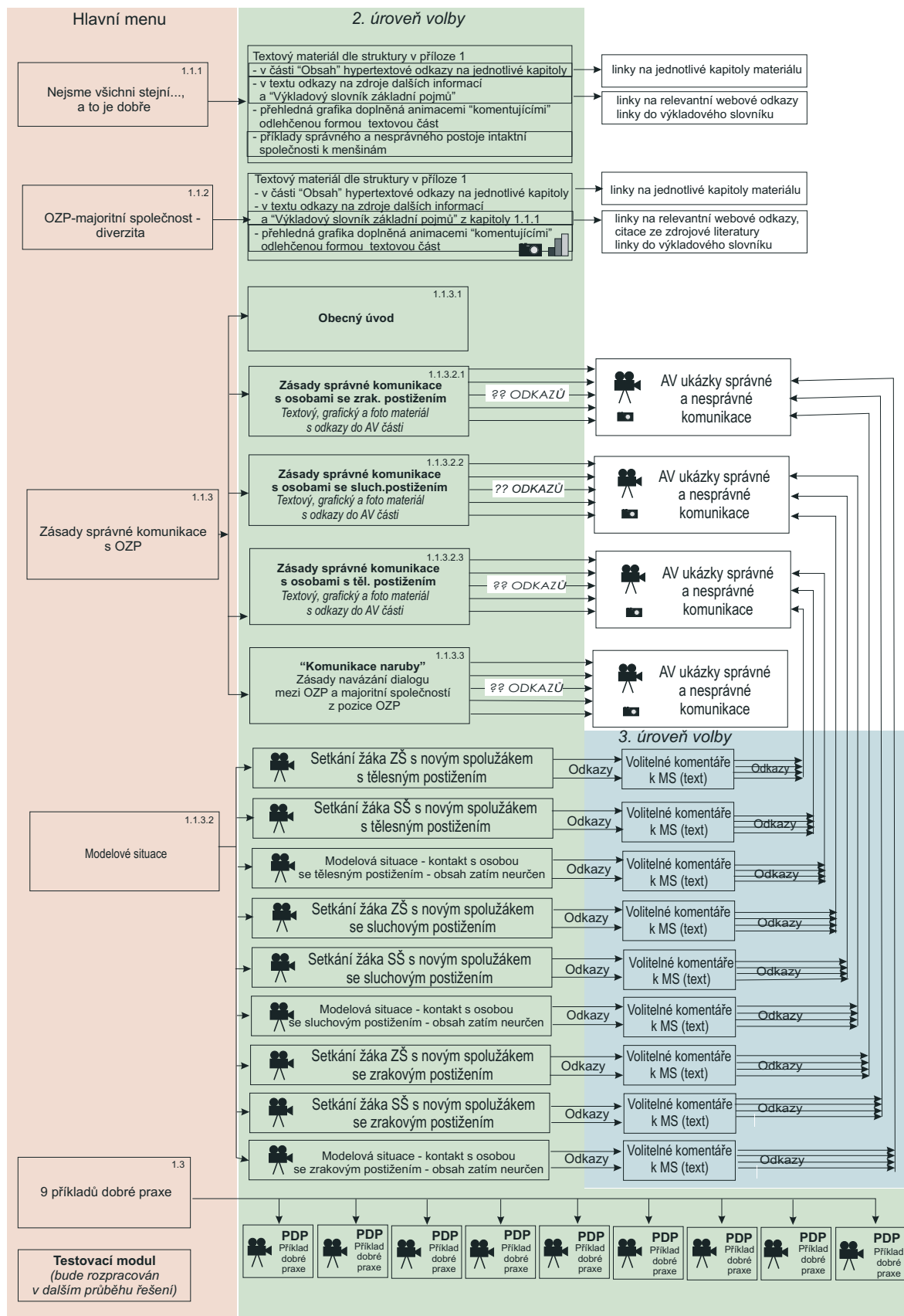
Moduly popsané v předcházejícím textu budou doplněny blokem Příkladů dobré praxe, který nabídne žákům i jejich pedagogům názorné příklady, jak lze využít potenciálu OZP ku prospěchu a sociální inkluzi jich samotných i celé společnosti. Příklady ze školství (integrace ZP žáků do běžných škol), podnikatelské sféry, kultury, sportu aj., budou zpracovány formou 9 audiovizuálních dokumentů

V této době pracují autorské týmy na obsahu jednotlivých kapitol. U kapitol 1.1.1, 1.1.2 a u subkapitoly 1.1.3.3, jejichž příprava probíhá pod patronací Národní rady zdravotně postižených, byl vytvořen autorský tým ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci. Na tvorbě Zásad správné komunikace podle bodu 1.1.3 se podílejí partneři Tyfloservis, SONS, UNB, JAMU, Mateřská škola a základní škola pro tělesně postižené, Kociánka, Brno a SŠ F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno. Jednotlivé dílčí výstupy jsou průběžně konzultovány s Výzkumným ústavem pedagogickým – garantem správného didaktického přístupu k dané problematice i s ostatními partnery. Ke spolupráci v oblasti odborné opoventury a pomoci při zavádění projektových výstupů do školní praxe budou rovněž vyzvány NÚOV a ÚIV.

Na začátku měsíce března t.r. byl zahájen sběr příkladů dobré praxe, do kterého se zapojili všichni partneři. Výběr těch, které budou natočeny formou AV dokumentů proběhne do konce května t.r.

Všechny úkoly projektu jsou zatím plněny dle stanoveného časového harmonogramu, který je uveden ve stručném popisu klíčových aktivit projektu tohoto zpravodaje.

Návrh layoutu finálního DVD projektu „Výuka k různosti“

Návrh webové stránky projektu „Výuka k různosti“

Webovou stránku projektu naleznete na www.nejsmevsichnistejní.cz

Projekt
**Výuka k různosti jako součást
multikulturní výchovy a vzdělávání**
Motto: Handicap neznamená neschopnost

...cílem projektu je přispět
k eliminaci xenofobie
a odbourávání bariér mezi
většinou společností
a příslušníky menšin...

Základní údaje

Zkrácený název projektu
Výuka k různosti

Operační program
**Vzdělávání pro
konkurenceschopnost**

registrační číslo projektu:
CZ.1.07/1.2.00/08.0/110

Menu

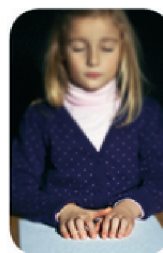
- [Úvodní stránka](#)
- [O projektu](#)
- [Kordinátor a partneři](#)
- [Kontakty](#)
- [Publicita](#)
- [Seznam zkratk](#)

Vítáme vás na webu projektu Výuka k různosti

Projekt je zaměřen na vytvoření učebních opor potřebných pro výuku k různosti v oblasti problematiky menšin, především menšiny OZP.

Výstupní produkt nabídne informaci o problematice soužití s lidmi, kteří se od většinové společnosti nějak liší i základní principy zdůrazňující skutečnost, že odlišnost lidí nemusí být problémem, ale východiskem resp. výzvou. Cílem projektu je podpořit výuku k různosti jako součásti multikulturní výchovy a prevence proti xenofobii.

51x přečteno

Aktuality

krátké zprávy – informace o zasedání RV, účast na konferencích, veletrzích apod.

Výstupy projektu

- [Informační minimum o menšinách](#)
- [Informační minimum o OZP](#)
- [Zásady správné komunikace s OZP](#)
- [Příklady dobré praxe](#)
- [Metodická příručka](#)

Fotogalerie

- [Foto z 1. zasedání řídicího výboru](#)

Semináře a workshopy

- [aktuálně nepořádáme žádnou akci](#)

Zpravodaj projektu

- [Číslo 1](#)

Přihlášení

Uživatelské jméno: *

Heslo: *

- [Zaslat nové heslo](#)

Diskuze

- [Veřejná diskuze](#)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České
republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

© Centrum vizualizace
a interaktivity vzdělávání, s. r. o.,
Ostrava – příjemce projektu
„Výuka k různosti“

Zápis z jednání zahajovacího jednání řídicího výboru projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“

registrační číslo projektu: CZ.1.01/1.2.00/08.0110, OP VK

konaného dne 9. 11. 2009

místo konání: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, o. s., Partyzánská 1/7, Praha - Holešovice

Jednání se zúčastnili:

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, s.r.o., Ostrava

Tomáš Sokolovský

Pavel Löffelmann

Lenka Dulaiová

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Praha

Václav Krása

Bohumila Miškovská

Šárka Žežulková

Jitka Lišková

Výzkumný ústav pedagogický v Praze

Martina Kupcová

Unie neslyšících Brno, o. s.

Radka Kulichová

Tyfloservis, o.p.s.

Pavel Macháček

Edita Janková

Janáčkova akademie múzických umění v Brně

Veronika Broulíková

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky

Josef Stiborský

Martin Hyvnar

Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno

Petr Konvalinka

Omluveni:

Stanislava Krčková, Výzkumný ústav pedagogický v Praze
Miroslava Zahradníková, Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno

Jana Kučerová, Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené, Brno

Tohoto zahajovacího jednání řídicího výboru se zúčastnili pouze partneři projektu zodpovědní za vytváření produktů v rámci KA č. 1, 2, 3 a 4.

Program:

1. Zahájení jednání Václavem Krásou, předsedou partnerské organizace (NRZP ČR) a Tomášem Sokolovským, koordinátorem projektu, představení jednotlivých partnerů projektu, seznámení se s hlavními cíly projektu, vyjasnění rolí jednotlivých partnerů v projektu.
2. Ustavení řídicího výboru projektu.
3. Projednání jednotlivých klíčových aktivit projektu.
4. Diskuse ke klíčovým aktivitám projektu.
5. Administrativní a finanční pokyny projektu.

Ad 1)

Úvodním slovem Václava Krásy, předsedy NRZP ČR bylo zahájeno řešení projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání. V prezentaci koordinátora byly shrnuty principy OP VK, které budou aplikovány při řešení projektu v rámci činnosti řídicího výboru projektu. Poté následovalo představení všech partnerů projektu, seznámení se s hlavními cíli projektu vč. vyjasnění rolí jednotlivých partnerů v projektu.

Ad 2)

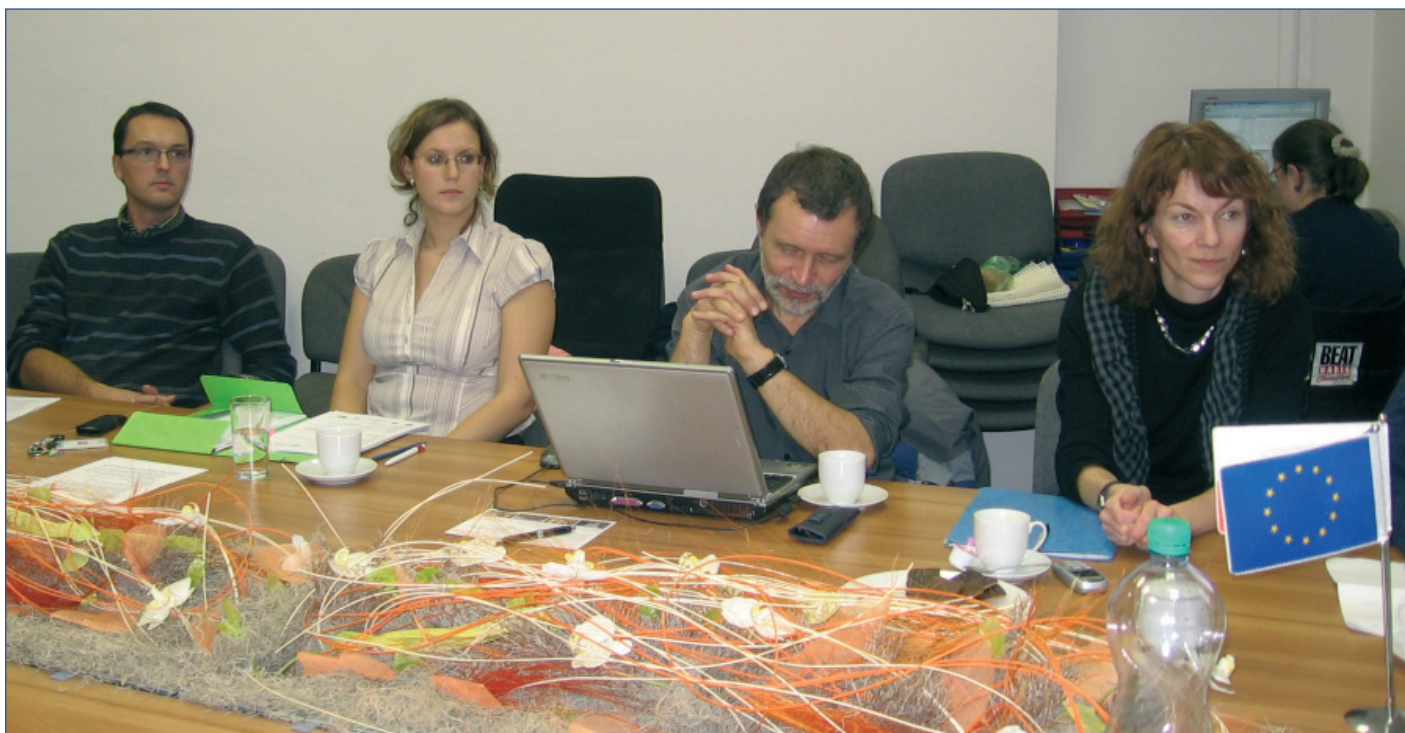
Byl ustaven řídicí výbor (ŘV) projektu; předsedou ŘV v návaz-

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České
republiky.

© Centrum vizualizace
a interaktivity vzdělávání, s. r. o.,
Ostrava – příjemce projektu
„Výuka k různosti“

nosti na schválenou projektovou žádost je Tomáš Sokolovský, členy ŘV jsou zástupci všech partnerů projektu podílejících se na tvorbě projektových výstupů (viz prezenční listina).

Ad 3)

Byl projednán podrobný časový harmonogram a popis zapojení partnerů do realizace klíčových aktivit projektu.

Ad 4)

- KA č. 1 - dle připomínek partnerů k termínu realizace klíčové aktivity č. 1, bod 1.1 Autorská příprava „Zásady správné komunikace se zdravotně postiženými“ prodloužení termínu realizace o tři měsíce (10/2009 – 5/2010).
- KA č. 1 - v návaznosti na prodloužení termínu realizace Autorské přípravy „Zásady správné komunikace se zdravotně postiženými“ změněn termín bodu 1.2 Odborná oponentura jednotlivých materiálů ze strany organizací OZP a externích oponentů (5/2010 – 6/2010).
- KA č. 1 – změna termínu realizace bodu 1.5 „Výroba všech multimediálních výukových produktů“ (9/2010 – 1/2011).

Ad 5)

- Všichni partneři byli seznámeni s administrativními a finančními pokyny k řízení projektu a **Příručkou pro příjemce** finanční podpory z OP VK. Dodržování pokynů a pravidel uvedených v této příručce je závazné jak pro příjemce, tak pro všechny partnery projektu. Platná verze příručky – č. 2, datum platnosti: **15. 4. 2009**.

- Veškeré materiály týkající se administrativní a finanční části projektu budou partnerům zaslány elektronickou poštou.
- Partneři byli seznámeni s dodržováním pravidel publicity projektu.
- Průběžné monitorovací zprávy budou překládány Řídicímu orgánu v pravidelných tříměsíčních intervalech, a to vždy do 30 kalendářních dnů od ukončení monitorovacího období. První Průběžná monitorovací zpráva bude předložena ŘO za monitorovací období 10 – 12 /2009, tzn., nejpozději do 30. 1. 2010 musí být doručena ŘO.

Partneři projektu

- 1) **Výzkumný ústav pedagogický v Praze**
Novodvorská 1010/4, 142 01 Praha 4
Kontaktní osoba: Mgr. Tomáš Hušek
Tel: 245 001 406
E-mail: husek@vuppraha.cz
- 2) **Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky, o. s.**
Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 – Holešovice
Kontaktní osoba: Václav Krása
Tel: 266 753 421
E-mail: v.krasa@nrzp.cz
Kontaktní osoba: Bohumila Miškovská, Dis.
Tel: 266 753 432
E-mail: b.miskovska@nrzp.cz
- 3) **Unie neslyšících Brno, o. s.**
Palackého třída 120, 612 00 Brno – Královo Pole
Kontaktní osoba: Mgr. Radka Kulichová, Dis.
Tel: 541 245 321
E-mail: unb@cmjn.cz; radka.kulichova@cmjn.cz
- 4) **Tyfloservis, o. p. s.**
Kraťovská 21, 110 00 Praha 1
Kontaktní osoba: PhDr. Josef Cerha
Tel: 221 462 364
E-mail: centrum@tyfloservis.cz
Kontaktní osoba: Mgr. Pavel Macháček
Tel: 221 462 362
E-mail: machacek@tyfloservis.cz
- 5) **Janáčková akademie múzických umění v Brně**
Beethovenova 2, 662 15 Brno
Kontaktní osoba: PhDr. Veronika Broulíková
Tel: 542 591 101
E-mail: broulikova.veronika@volny.cz
- 6) **Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky**
Kraťovská 21/1695, 110 00 Praha – Nové město
Kontaktní osoba: Josef Stiborský - prezident
Tel: 221 462 462
E-mail: prezident@sons.cz
Kontaktní osoba: Martin Hyvnar, Dis
Tel: 221 462 468
E-mail: novyjicin-odbocka@sons.cz
- 7) **Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno, Křižíkova 11**
Křižíkova 1694/11, 612 00 Brno – Královo Pole
Kontaktní osoba: Ing. Miroslava Zahradníková
Tel: 539 086 671
E-mail: zahradnikova@sstpm.qmail.cz
Kontaktní osoba: Ing. Petr Konvalinka
Tel: 539 086 684
E-mail: konvalinka@sstpm.qmail.cz
- 8) **Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené, Brno, Kociánka 6**
Kociánka 6, 612 00 Brno
Kontaktní osoba: PaedDr. Jana Kučerová
Tel: 541 246 641
E-mail: kucerova@sskocianka.cz
- 9) **Cyrlometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově**
Komenského 1592/17, 796 01 Prostějov
Kontaktní osoba: Mgr. Jaroslav Fidrmuc
Tel: 582 302 541
E-mail: fidrmuc@cmg.cz
- 10) **Střední škola teleinformatiky, Ostrava, příspěvková organizace**
Opavská 1119, 708 61 Ostrava - Poruba
Kontaktní osoba: Ing. Miroslava Jezerská
Tel: 596 916 951
E-mail: sekretariat@teleinformatika.eu
- 11) **Základní škola Prachatice, Vodňanská 287**
Vodňanská 287, 383 01 Prachatice II
Kontaktní osoba: Mgr. Alena Nachlingerová
Tel: 388 302 021
E-mail: zsvod@nettel.cz
- 12) **Střední škola, Ostrava – Kunčice, příspěvková organizace**
Vratimovská 681, 719 00 Ostrava - Kunčice
Kontaktní osoba: Mgr. František Repka
Tel: 595 684 309
E-mail: frepka@soskuncice.cz
- 13) **Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava, příspěvková organizace**
Volgogradská 2631/6, 700 30 Ostrava - Zábřeh
Kontaktní osoba: Mgr. Václav Štencel
Tel: 596 752 248
E-mail: vaclav.stencel@sportgym-ostrava.cz
- 14) **Gymnázium Ladislava Jaroše Holešov**
Palackého 524/37, 769 01 Holešov
Kontaktní osoba: Mgr. Blažena Kubičková
Tel: 573 396 098
E-mail: gym.hol@gymhol.cz
- 15) **Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454**
Vsetínská 454/53, 757 01 Valašské Meziříčí
Kontaktní osoba: Mgr. Antonín Liebel
Tel: 571 622 503
E-mail: spsk@val-mez.cz
- 16) **Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené, Plzeň, Lazaretní 25**
Lazaretní 1290/25, 312 00 Plzeň 4 - Doubavka
Kontaktní osoba: Ing. Iva Šmrhová
Tel: 377 261 780
E-mail: zrak@volny.cz
- 17) **Střední zdravotnická škola, Beroun, Mládeže 1102**
Mládeže 1102, 266 01 Beroun
Kontaktní osoba: Mgr. Drahomíra Boubínová
Tel: 311 611 188
E-mail: szs.be@tiscali.cz
Kontaktní osoba: Mgr. Daniela Wimmerová
Tel: 311 624 194
E-mail: w.daniela@seznam.cz
- 18) **Základní škola a Mateřská škola Tábor, náměstí Mikuláše z Husi 45**
nám. Mikuláše z Husi 45, 390 01 Tábor
Kontaktní osoba: Mgr. Dagmar Havlůjová
Tel: 381 253 883
E-mail: zs1reditel@tabor.cz
- 19) **Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí**
Masarykova 101/18, 757 01 Valašské Meziříčí
Kontaktní osoba: Mgr. Aleš Kubiček
Tel: 571 611 707
E-mail: akubicek@oavm.cz
- 20) **Základní škola Chlumeck nad Cidlinou**
Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou
Kontaktní osoba: Mgr. Jana Bernartová
Tel: 495 484 570
E-mail: bernartova@zschlumeck.cz

Toto číslo Zpravodaje projektu „Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání“, reg. číslo projektu:

CZ.1.07/1.2.00/08.0110, OP VK, obsahově připravili (dle abecedního pořadí):

Löffelmann Pavel, Molatová Tereza, Sokolovský Tomáš.

Grafické zpracování:

Šenk Lukáš, Šenková Svatava.

Technická spolupráce:

Brinzíková Martina, Dulaiová Lenka, Langeová Silvie.